

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
Ν. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Καρδίτσα : 19 Δεκεμβρίου 2023
Αριθμ. Πρωτ: 88123

Ταχ. Δ/ση : Σαρανταπόρου 140
Ταχ. Κώδικας : 43100
Πληροφορίες : Γρηγόρης Γεννάδιος
Τηλέφωνο : 24413 – 54420
e-mail : grigorios.gennadios@apdthest.gov.gr

ΘΕΜΑ: «Έλεγχος νομιμότητας και ακύρωση της υπ'αριθμ. 211/2023 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Παλαμά, που αφορά έγκριση μέτρων για τη στήριξη και ανακούφιση των πληγέντων από τις πλημμύρες στο Δήμο Παλαμά».

ΑΠΟΦΑΣΗ
Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ – ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 6, 65, 72, 225, 214 και 238 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Α'/7-6-2010), όπως ισχύουν.
2. Τις διατάξεις του ν. 3463/2006 «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων» (ΦΕΚ 114/Α'/8-6-2008).
3. Τις διατάξεις των άρθρων 28 και 28Α του Ν. 4325/15 (ΦΕΚ 47/11.05.2015 τεύχος Α') «Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης - Καταπολέμηση Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις», όπως το τελευταίο προστέθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 4368/2016 (ΦΕΚ Α' 21)
4. Τις διατάξεις των άρθρων 63 έως 66 του ν. 4954/2022 (Α' 136) «Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/788 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1799 της Επιτροπής για τη θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για τα επιμέρους επιγραμμικά συστήματα συγκέντρωσης - Διατάξεις σχετικές με την εκλογική διαδικασία και τον έλεγχο εσόδων και δαπανών κομμάτων, συνασπισμών και υποψηφίων βουλευτών και αιρετών - Λοιπές επείγουσες διατάξεις».
5. Τις διατάξεις του "Ν. 4555/18 (ΦΕΚ 133/19.07.2018 τεύχος Α') : Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία

άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση -
 Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις."

6. Το με αριθμό 138/2010 Προεδρικό Διάταγμα «Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας» (ΦΕΚ 231/τ.Α΄/27-12-2010).
7. Την υπ'αριθμ. 86776/19.12.2022 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (ΦΕΚ 1183/Τ.Υ.Ο.Δ.Δ./20-12-2022) περί διορισμού του Κωνσταντίνου Τζανακούλη του Γεωργίου, στη θέση του μετακλητού Γραμματέα Α.Δ.Θ.Σ.Ε.
8. Την υπ'αριθμ. 141/2023 (ΑΔΑ:ΨΕΑΗΩΞΛ-ΛΑΗ) απόφαση/εισήγηση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Παλαμά.
9. Το υπ'αριθμ. **9520/29-11-2023** έγγραφο του Δήμου Παλαμά, με το οποίο απέστειλε προς έλεγχο νομιμότητας την υπ'αριθμ. **211/29.9.2023** (ΑΔΑ:6ΟΚΔΩΞΛ-Η62) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Παλαμά, αναφορικά με την έγκριση μέτρων για τη στήριξη και ανακούφιση των πληγέντων από τις πλημμύρες στο Δήμο Παλαμά.
10. Επειδή, στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπως αναφέρεται στην εν λόγω απόφαση, το Δημοτικό Συμβούλιο Παλαμά, «..... σε ένδειξη έμπρακτης συμπαράστασης και αλληλεγγύης προς τους δοκιμαζόμενους συμπολίτες μας που επλήγησαν βάνουσα από τις καταστροφικές πλημμύρες της κακοκαιρίας "Daniel"», έλαβε τα παρακάτω μέτρα:
 1. Κατάργηση για τα έτη 2024 και 2025 του τέλους χρήσης κοινοχρήστων χώρων,
 2. Κατάργηση για τα έτη 2024 και 2025 του τέλους επί των ακαθαρίστων εσόδων εστιατορίων, καφετειών και συναφών καταστημάτων (0,5 %),
 3. Κατάργηση για τα έτη 2024 και 2025 του τέλους του φόρου ηλεκτροδοτούμενων χώρων,
 4. Κατάργηση για τα έτη 2024 και 2025 των μισθωμάτων από αστικά ακίνητα,
 5. Κατάργηση για τα έτη 2024 και 2025 των μισθωμάτων από βοσκήσιμες γαίες,
 6. Κατάργηση για το έτος 2024 των μισθωμάτων καλλιεργήσιμης γης,
 7. Κατάργηση για το έτος 2024 των τελών άρδευσης,
 8. Κατάργηση για το έτος 2024 των εσόδων από την χρήση των παρόχθιων αντλιοστασίων
 9. Κατάργηση για το έτος 2024 των τόκων που αφορούν τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τον Δήμο,
 10. Κατάργηση για τα έτη 2024 και 2025 των εσόδων από τα νεκροταφεία,
 11. Κατάργηση για το έτος 2024 του πάγιου τέλους στην ύδρευση,
 12. Πάγωμα για το έτος 2024 των τόκων που αφορούν τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς την ΔΕΥΑΠ,
 13. Κατάργηση για το έτος 2024 του τέλους χρήσης αποχέτευσης (βιολογικός) στην πόλη του Παλαμά».
11. Επειδή, η εν λόγω απόφαση λήφθηκε την **29.9.2023**, εντός δηλ. της περιόδου ισχύος των διατάξεων του άρθρου 65 παρ.5 (από 7.9.2023 έως 31.12.2023 βλ. Εγκ.849/2023 ΥΠΕΣ, σελ.22, ΑΔΑ:6Ξ4Λ46ΜΤΛ6-ΖΟ3), σύμφωνα με τις οποίες, «Ένα (1) μήνα πριν από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, καθώς και για θέματα που αφορούν στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων». Σύμφωνα δε με την σχηματισθείσα

νομολογία, με τη διάταξη αυτή και προς το σκοπό προάσπισης της διαφάνειας και της **αποφυγής δημιουργίας υπέρμετρων οικονομικών επιβαρύνσεων για την επόμενη δημοτική αρχή**, το Δημοτικό Συμβούλιο κατά το χρονικό διάστημα αυτό, αποφασίζει μόνο για θέματα που αφορούν, μεταξύ άλλων σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης (Ελ.Συν. ΚΠΕΔ Πρ. 318/2014 και 244/2015 Τμ. VII). Ως εκ τούτου, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Παλαμά περί κατάργησης συνολικά δεκατριών (13) τελών, φόρων, εισφορών, μισθωμάτων κ.α. για τα επόμενα οικονομικά έτη 2024 και 2025 - συνεπώς χωρίς να προκύπτει ανάγκη για άμεση λήψη απόφασης - **λόγω της υστέρησης των εσόδων που προκαλεί και της επακόλουθης οικονομικής επιβάρυνσης της επόμενης δημοτικής αρχής, λήφθηκε κατά παράβαση των ως άνω διατάξεων και είναι ακυρωτέα στο σύνολό της.**

12. Επειδή, πλέον των αναφερομένων στην προηγούμενη σκέψη, ως προς την μη νόμιμη λήψη της υπ' αριθμ. 211/2023 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Παλαμά επισημαίνουμε και τα κάτωθι:

- Σύμφωνα με τις διατάξεις άρθρου 16 ν.1069/1980 «Οι ιδιοκτήται των ακινήτων των συνδεδεμένων μετά των δικτύων **υποχρεούνται εις την καταβολήν του τέλους χρήσεως υπονόμου και τέλους υδρεύσεως**» και με τις όμοιες του άρθρου 25 νόμου αυτού, «1. **Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, που εγκρίνεται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο, καθορίζονται χωριστά τιμολόγια για την υπηρεσία ύδρευσης και αποχέτευσης. Με την παραπάνω απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου καθορίζονται τα τιμολόγια για τις διάφορες κατηγορίες καταναλωτών των υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης, ειδικά τέλη, πάγια χρεώσεις για την κάλυψη του ελάχιστου κόστους λειτουργίας, καθώς και κάθε τιμολόγιο για υπηρεσίες των οποίων το αντικείμενο περιλαμβάνεται στις δραστηριότητες των Δ.Ε.Υ.Α..** 2. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης, που εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο του οικείου Δήμου, μπορεί να καθορίζονται ειδικά τιμολόγια για τις διάφορες κατηγορίες καταναλωτών των υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης, ειδικών τελών, παγίων για κάλυψη του ελάχιστου κόστους λειτουργίας, καθώς και κάθε τιμολόγιο του οποίου το αντικείμενο περιλαμβάνεται στις δραστηριότητες των Δ.Ε.Υ.Α. για τους κατοίκους των δήμων ή ΔΕ ή ΤΕ αυτών που μετέχουν στην επιχείρηση, οι οποίοι εξυπηρετούνται με δίκτυο ανεξάρτητο από το ενιαίο δίκτυο της επιχείρησης. 3. Το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης μπορεί να θεσπίζει ειδικό τιμολόγιο για τις ευπαθείς ομάδες των καταναλωτών, με βάση ενιαία και αντικειμενικά κριτήρια. Η απόφαση αυτή εγκρίνεται από το οικείο δημοτικό Συμβούλιο. 4. **Τα έσοδα από τέλη των υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης, από τα ειδικά τέλη, τα πάγια για κάλυψη του ελάχιστου κόστους λειτουργίας, καθώς και κάθε τιμολόγιο που αφορά σε αντικείμενο που περιλαμβάνεται στις δραστηριότητες της επιχείρησης πρέπει υποχρεωτικά να καλύπτουν τις αναγκαίες λειτουργικές δαπάνες, το κόστος επενδύσεων, το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος ανάκτησης υπηρεσιών ύδατος και να είναι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 3199/2003 (Α' 24), του άρθρου 8 του π.δ. 51/2007 (Α' 54), του άρθρου πέμπτου του ν. 4117/2013 (Α' 29) και τις εκάστοτε αποφάσεις της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων που αναφέρονται στους γενικούς κανόνες κοστολόγησης και τιμολόγησης των υπηρεσιών ύδατος**».

Σύμφωνα και με τα διαλαμβανόμενα της υπ' αριθμ. 16/2010 εγκυκλίου του ΥΠΕΣΑΗΔ, τα τέλη και δικαιώματα ύδρευσης που επιβάλλονται από τους ΟΤΑ έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα, στοιχείο που θα πρέπει να προκύπτει από τις αποφάσεις των Δημοτικών Συμβουλίων, ώστε η επιβάρυνση των υπόχρεων να είναι ανάλογη

προς το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών (σχετικές οι υπ' αριθμ. 2/2077-2005 και 1/605-2007 εγκύκλιοί μας για την επιβολή ανταποδοτικών τελών από τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού). Τα εν λόγω τέλη και δικαιώματα επιβάλλονται για την κάλυψη πάσης φύσεως λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών που απαιτούνται για την παροχή της υπηρεσίας ύδρευσης. Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2, του άρθρου 19 του από 24-9/20-10/1958 Β.Δ/τος σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του ν. 1080/1980, πέραν του τέλους ύδρευσης (δηλαδή της αξίας κατανάλωσης ύδατος), επιβάλλονται από τους ΟΤΑ και δικαιώματα στις περιπτώσεις που προβλέπεται δαπάνη για την εξυπηρέτηση της ύδρευσης σε προσωπικό ή έργα (π.χ δαπάνη κατασκευής, επέκτασης και συντήρησης δικτύου, αντικατάσταση υδρομέτρων). Το ύψος αυτών πρέπει να καθορίζεται με γνώμονα τη διασφάλιση της ανταποδοτικότητας, η οποία μεταξύ άλλων συνίσταται σε μια κατά προσέγγιση αναλογική σχέση μεταξύ των εσόδων και των εξόδων. Τα έσοδα εκ των τελών ύδρευσης και αποχέτευσης που επιβάλλονται από τις ΔΕΥΑ κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 10 του ν.1069/1980 (με εξαίρεση το πρόσθετο ειδικό τέλος της περ. α) πρέπει να καλύπτουν τις δαπάνες του προσωπικού, τις δαπάνες που σχετίζονται με τη λειτουργία και τη συντήρηση του δικτύου, τα τοκοχρεωλύσια σχετικών συναφθέντων δανείων και τις αποσβέσεις των παγίων εγκαταστάσεων και (άρθρο 25, παρ 2 του ν.1069/1980).

Τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 19 Β.Δ. 24.9/20.10.1958 «1. Εις τους ποιούμενους χρήσιν δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων, έργων ή υπηρεσιών ο δήμος ή η κοινότης δικαιούται να επιβάλει τέλη ή δικαιώματα, οριζόμενα δι' αποφάσεως του συμβουλίου» και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 ν.1080/1980 «Το τέλος καθαριότητας και αποκομιδής απορριμμάτων θα καλύπτει υποχρεωτικώς τας εν γένει δαπάνας λειτουργίας της υπηρεσίας καθαριότητας, ήτοι τας αποδοχάς του τακτικού και ημερομισθίου προσωπικού, την προμήθειαν και συντήρησιν των μέσων αποκομιδής απορριμμάτων και καταβρέγματος, ως και πάσαν ετέραν δαπάνην, σχέσιν έχουσαν με την διεξαγωγήν, την λειτουργίαν και την εν γένει βελτίωσιν της υπηρεσίας ταύτης. Ο μη προσδιορισμός υπό του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου του τέλους εις το προσήκον ύψος συνιστά βαρείαν παράβασιν καθήκοντος και επισύρει κατά των μελών αυτού την εφαρμογήν των διατάξεων των άρθρων 120 και 124 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος. Αι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται επί πάντων των υπό των δήμων και κοινοτήτων επιβαλλομένων ανταποδοτικών τελών και δικαιωμάτων».

Πλέον αυτών, επισημαίνουμε ότι τα ανταποδοτικά τέλη αποτελούν την κυριότερη έκφανση της παράγωγης και κατά νομοθετική εξουσιοδότηση ασκούμενης φορολογικής εξουσίας των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, η θέσπιση των οποίων τους επιτρέπει να προσφέρουν έργα και υπηρεσίες, με το σύστημα της χρηματοδότησής τους από εκείνους που τις απολαμβάνουν (ΣτΠ Ειδική Έκθεση "Έσοδα Δήμων και Κράτος Δικαίου", 2018, σελ. 10). Κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά στη νομολογία και τη δημοσιονομική θεωρία (ΣτΕ 2462/1999, 649,950/1981), το ανταποδοτικό τέλος διακρίνεται από τον φόρο κατά το ότι αποτελεί μεν και αυτό, όπως ο φόρος, αναγκαστική οικονομική παροχή, καταβάλλεται, όμως, έναντι ειδικής αντιπαροχής, δηλαδή έναντι ειδικώς παρεχόμενης δημόσιας υπηρεσίας, προς την οποία μάλιστα τελεί σε σχέση αντιστοιχίας, καθώς αποσκοπεί στην κάλυψη του κόστους παροχής της. Η δημόσια δε αυτή υπηρεσία, χάριν της οποίας επιβάλλεται το ανταποδοτικό τέλος, παρέχεται μεν χάριν δημοσίου σκοπού, εξυπηρετούνται όμως με αυτή ταυτοχρόνως και όποιοι τη χρησιμοποιούν, που

φέρουν και το βάρος των δαπανών της. Πρόκειται δηλαδή για μονομερώς επιβαλλόμενες χρηματικές υποχρεώσεις, διακρινόμενες από τους φόρους, κατά το ότι η καταβολή αυτών, συνδέεται με την παροχή ειδικής ωφέλειας (Εγκ.1/2007 ΥΠΕΣΔΔΑ). Για τα ανταποδοτικά τέλη που επιβάλλουν οι Ο.Τ.Α. α' & β' βαθμού, τόσο για δυνητικά επιβαλλόμενα όσο και για αυτά που έχουν θεσμοθετηθεί ως πόροι των Ο.Τ.Α. με ειδικές διατάξεις, απαιτείται μεταξύ άλλων, οι αποφάσεις των συλλογικών τους οργάνων να αιτιολογούνται ειδικώς, με την παράθεση συγκεκριμένων στοιχείων, όσον αφορά στον προϋπολογισμό των εσόδων και των εξόδων αλλά και στο εύρος του κύκλου των ωφελουμένων προσώπων, προκειμένου να είναι δυνατός ο έλεγχος της τήρησης της αρχής της ανταποδοτικότητας και να διασφαλισθεί η δίκαιη και αντικειμενική επιβάρυνση κάθε υπόχρεου (Εγκ.2/2005 ΥΠΕΣΔΔΑ). Ακολούθως, έχει κριθεί ότι το ύψος των τελών πρέπει να είναι ανάλογο του κόστους παροχής των αντίστοιχων υπηρεσιών και να εξασφαλίζεται η είσπραξη εσόδων κατά βάση ανάλογων προς τα αντίστοιχα έξοδα (ΣτΕ 981/1992, 2063/1986).

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, για τις **υπ' αριθμ. 7, 8, 11 και 13 παραγράφους** της κρινόμενης απόφασης, που αφορούν κατάργηση των υποχρεωτικά επιβαλλόμενων ανταποδοτικών τελών ύδρευσης, αποχέτευσης και τελών άρδευσης (ομοίως ανταποδοτικά βλ.ΣτΕ 1375/65), το Δημοτικό Συμβούλιο Παλαμά **προβαίνει σε μη νόμιμη κατάργηση** τους καθώς από την εν λόγω απόφαση, δεν προκύπτει ότι εφαρμόζεται ειδική διάταξη νόμου που επιτρέπει την κατάργηση των υποχρεωτικά - σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν - επιβαλλόμενων τελών. Επιπλέον, ακόμα και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η κρινόμενη απόφαση λήφθηκε υπό την ισχύ του άρθρου 35 ν.5056/2023 περί μεταφοράς ανειδίκευτων πιστώσεων για τη λειτουργία των ανταποδοτικών υπηρεσιών, η εν λόγω απόφαση λήφθηκε χωρίς να αιτιολογείται ο τρόπος κάλυψης δαπανών που προκύπτουν από τη λειτουργία των υπηρεσιών αυτών. Ακόμη, ως προς τις **παραγράφους 11 και 13, η κρινόμενη απόφαση λήφθηκε και κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 25 ν.1069/1980** καθώς δεν προκύπτει εν προκειμένω, ότι υφίσταται η απαιτούμενη από τις διατάξεις αυτές απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α. Παλαμά.

- **Ομοίως και ως προς την υπ' αριθμ. 10 παράγραφο** της κρινόμενης απόφασης που αφορά την κατάργηση των εσόδων από τα νεκροταφεία για τα έτη 2024 & 2025, καθώς και τα τέλη αυτά είναι **ανταποδοτικού χαρακτήρα** (βλ. ΣτΠ Ειδική Έκθεση 2008 "Όροι λειτουργίας κοιμητηρίων") και επιβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.2 Α.Ν. 582/1968 **προς κάλυψη εν όλω ή εν μέρει** των δαπανών συντήρησης και λειτουργίας των νεκροταφείων. Συνεπώς, σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν είναι επιτρεπτή κατά νόμο η συνολική κατάργηση των εσόδων από τα νεκροταφεία, όπως στην προκειμένη περίπτωση.
- **Ως προς την παράγραφο 1** της κρινόμενης απόφασης, που αφορά την κατάργηση για τα έτη 2024 & 2025 του τέλους χρήσης κοινοχρήστων χώρων, στο άρθρο 13 του κωδ. Β.Δ. της 24.9/20.10.1958, ορίζεται ότι: «1. *Επιτρέπεται η, υπέρ δήμου ή κοινότητας, επιβολή τέλους εις βάρος των χρησιμοποιούντων διαρκώς ή προσκαιρώς πεζοδρόμια, οδούς, πλατείας και εν γένει κοινοχρήστους χώρους και το υπέδαφος αυτών ... 2. Τα τμήματα των κοινοχρήστων χώρων, των οποίων επιτρέπεται η παραχώρησις της χρήσεως, καθορίζονται δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ... 3α. Το κατά την παράγραφον 1 τέλος ορίζεται ετήσιον δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου κατά τετραγωνικόν μέτρον, ανεξαρτήτως χρόνου χρήσεως και αναλόγως της περιοχής της πόλεως ή χωρίου εις την οποίαν κείται ο χρησιμοποιούμενος χώρος. ...».*

Όπως άλλωστε έχει κριθεί, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, η εξουσία των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων προς καθορισμό του ύψους του προβλεπόμενου με αυτές τέλους, το οποίο οφείλεται για τη χρήση των κοινοχρήστων χώρων και ως εκ τούτου έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα (ΣτΕ 4574/2014), δεν είναι απεριόριστη, αλλά πρέπει να ασκείται εντός του πλαισίου το οποίο διαγράφεται από το ύψος της αξίας την οποία έχει το παραχωρούμενο δικαίωμα της αυξημένης χρήσεως των κοινοχρήστων χώρων, ενόψει των ειδικότερων συνθηκών κάθε περιοχής και των θεσπιζομένων συναφώς από τα ανωτέρω συμβούλια αντικειμενικών κριτηρίων (ΣτΕ 285/2022 σκ.2 και εκεί αναφερόμενες 2407/2015, 4574, 3128/2014, 2631/2008, 181-2/2002 7μ., 2632/2003, 3540/1981, 574/1978). Συνεπώς, στην περίπτωση που έχει ληφθεί απόφαση καθορισμού των παραχωρούμενων χώρων, ο Δήμος οφείλει να επιβάλλει τα εν λόγω τέλη καθορίζοντας μάλιστα και αντικειμενικά κριτήρια για την επιβολή του. Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή, οδηγεί στο παράδοξο να καθίσταται κενού περιεχομένου η διάταξη της παρ.8 αρ.13 Β.Δ. 24.9/20.10.1958 περί επιβολής του αναλογούντος τέλους και ισόποσου πρόστιμου για την αυθαίρετη χρήση παραχωρούμενων κοινοχρήστων χώρων ως. Ως εκ τούτου, λόγω του ανταποδοτικού χαρακτήρα των ως άνω τελών, αυτά δεν δύναται να καταργηθούν χωρίς την ύπαρξη εξαιρετικής διάταξης νόμου, όπως συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση.

- **Ως προς την παράγραφο 2** που αφορά την κατάργηση για τα έτη 2024 και 2025 του τέλους επί των ακαθαρίστων εσόδων εστιατορίων, καφενείων και συναφών καταστημάτων (0,50 %), επισημαίνουμε ότι το εν λόγω τέλος επιβάλλεται **υποχρεωτικά** σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 περ.β του ν.339/1976 υπέρ των δήμων στην περιφέρεια των οποίων ισχύει το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού των ακινήτων και ως εκ τούτου **δεν δύναται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου να καταργηθεί η εκ του νόμου υποχρεωτική επιβολή του εν λόγω τέλους.**
- **Ως προς την ανωτέρω παράγραφο 6** περί κατάργησης των μισθωμάτων καλλιεργήσιμης γης, επισημαίνουμε ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 627 **“Ελάττωση του μισθώματος”, του Αστικού Κώδικα «Ο μισθωτής έχει δικαίωμα σε ανάλογη ελάττωση του μισθώματος, αν η πρόσδοδος του μισθίου μειώθηκε σημαντικά πριν από τη συγκομιδή ή ύστερα απ` αυτήν εξαιτίας γεγονότων ανώτερης βίας. Κάθε προκαταβολική παραίτηση του μισθωτή απ` αυτό το δικαίωμα είναι άκυρη. Ελάττωση του μισθώματος δεν χωρεί, εφόσον η ζημία από τη μείωση της προσόδου καλύφθηκε με άλλο τρόπο και ιδίως από ασφαλιστική σύμβαση».** Δοθέντος ότι το Δημοτικό Συμβούλιο Παλαμά, αποφασίζει εν προκειμένω την κατάργηση των μισθωμάτων καλλιεργήσιμης γης, συνολικά, προκύπτει ότι η εν λόγω απόφαση ως προς το σημείο αυτό, **δε λαμβάνει υπόψη τις ανωτέρω αναφερόμενες διατάξεις του Αστικού Κώδικα και επιπλέον, δεν προκύπτει από σώμα της απόφασης ότι εφαρμόζεται εν προκειμένω εξαιρετική διάταξη νόμου βάσει της οποίας καθίσταται επιτρεπτή η μείωση των μισθωμάτων των δημοτικών αγρών,** δεδομένου ότι το ύψος του μισθώματος των δημοτικών αγρών, προκύπτει έπειτα από πλειοδοτική δημοπρασία κατά το άρθρο 195 του ν.3463/2006 και δεν αποτελεί προϊόν ελεύθερης βούλησης των συμβαλλομένων μερών.
- **Ομοίως και για την υπ' αριθμ.4 παράγραφο** της κρινόμενης απόφασης που αφορά την κατάργηση για τα έτη 2024 και 2025 των μισθωμάτων από αστικά ακίνητα, επί του σώματος της απόφασης, **δεν προκύπτει ότι εφαρμόζονται εν προκειμένω εξαιρετικές διατάξεις νόμου που επιτρέπουν στον δήμο να προβεί στην κατάργηση**

των εν λόγω μισθωμάτων, δεδομένου ότι το ύψος των μισθωμάτων αυτών προκύπτει κατά νόμο έπειτα από πλειοδοτική δημοπρασία (άρθρο 192 ν.3463/2006) και δεν αποτελεί προϊόν ελεύθερης βούλησης των συμβαλλομένων μερών.

- **Ως προς την παράγραφο 5** της κρινόμενης απόφασης που αφορά την κατάργηση για τα έτη 2024 και 2025 των μισθωμάτων από βοσκήσιμες γαίες, έπειτα από την εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 4351/2015, οι βοσκήσιμες γαίες που βρίσκονται στην περιφέρεια ΟΤΑ Α' βαθμού και των οποίων την κυριότητα, νομή, κατοχή ή χρήση έχουν οι συγκεκριμένοι ΟΤΑ διατίθενται κατά προτεραιότητα για τις ανάγκες των κτηνοτροφών, φυσικών ή νομικών προσώπων, που έχουν την έδρα της εκμετάλλευσής τους στο δήμο αυτό και σε μετακινούμενους κτηνοτρόφους οι οποίοι αποδεδειγμένα κάνουν χρήση των εν λόγω βοσκήσιμων γαιών, το δε ύψος του οφειλόμενου μισθώματος, μέχρι την έγκριση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, τα οποία εκπονούνται έως 31.12.2024 (παρ.1 αρ.4 ν.4351/2015, όπως ισχύει), καθορίστηκε με την υπ' αριθμ. 410/28408/13-03-17 (ΦΕΚ 880/16.03.2017 τεύχος Β') Κοινή Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (βλ αρ.πρωτ. 1056/73924/28.06.2016 ΑΔΑ:7Φ3Τ4653ΠΓ-ΛΔΚ και 734/49511/5.5.2017 έγγραφα Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων). Συνεπώς, δεν δύναται το Δημοτικό Συμβούλιο Παλαμά να προβεί στην κατάργηση των εν λόγω εσόδων (η παρ. 1 του άρθρου 3 Β.Δ. 24.9/20.10.1958 που προέβλεπε τη διενέργεια δημοπρασίας για τους βοσκήσιμους τόπους, καταργήθηκε με την περίπτ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 20 του Ν. 4351/15), όπως καθορίστηκαν με την ως άνω Κ.Υ.Α. χωρίς να υφίσταται εξαιρετική διάταξη προς τούτο.
- **Τέλος, για τις υπ' αριθμ. 9 και 12 παραγράφους** της κρινόμενης απόφασης περί "παγώματος" των τόκων για το έτος 2024 που αφορούν τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τον Δήμο και τη ΔΕΥΑ Παλαμά αντίστοιχα, επισημαίνουμε ότι σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.3 άρθρου 174 ν.3463/2006, **«Στους Δήμους και στις Κοινότητες που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο με αιτιολογημένη απόφασή του, μπορεί να απαλλάσσει τους οφειλέτες από τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, εφόσον η εκπρόθεσμη καταβολή οφείλεται: α) στη μη επίδοση της ατομικής ειδοποίησης, β) σε οικονομική αδυναμία που προήλθε από γεγονότα ανωτέρας βίας γ) σε υπαιτιότητα της υπηρεσίας. Η απόφαση του συμβουλίου εκδίδεται ύστερα από αίτηση του οφειλέτη.....»**. Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση, το Δημοτικό Συμβούλιο Παλαμά, αποφασίζοντας - σε αντίθεση με το νόμο που θέτει προϋποθέσεις- **συνολικά** την απαλλαγή των προσαυξήσεων (τόκων) των ληξιπρόθεσμων οφειλών όλων των κατοίκων του Δήμου προς τον Δήμο και τη Δ.Ε.Υ.Α. Παλαμά, προβαίνει σε ρύθμιση εκτός των ορίων της εξουσιοδοτικής διάταξης. Και επειδή οι κανόνες που θεσπίζονται κατά την άσκηση από τη Διοίκηση της κατά νομοθετικής εξουσιοδότησης κανονιστικής της αρμοδιότητας πρέπει να βρίσκονται μέσα στα όρια της εξουσιοδότησης (βλ. Σπηλιωτόπουλος Ε., "Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου", Τομ. Ι, εκδ.15η 2015, σελ.52 και Γέροντας Α. κ.α., "Διοικητικό Δίκαιο" εκδ.Δ' 2018, σελ. 21), η δε κανονιστική πράξη είναι παράνομη όταν δεν στηρίζεται σε νομοθετική εξουσιοδότηση (βλ. ΣτΕ 3966/1992) και δεν μπορεί να περιέχει κανόνες αντίθετους προς τον εξουσιοδοτικό νόμο (βλ. Τάχος Α., "Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο", εκδ.5η 1996, σελ.88), ως εκ τούτου η κρινόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα και ως προς το σημείο αυτό.

13. Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 238 του ν. 3852/2012, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 131 του ν. 4555/2018 και τις όμοιες των άρθρων 63-66 ν.

4954/2022, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων, κατά τα άρθρα 225 έως 227, ασκείται από τον Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και τις Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), οι οποίες βρίσκονται στις έδρες των περιφερειών που ανήκουν στην ανωτέρω Αποκεντρωμένη Διοίκηση, καθώς και τις Επιτροπές Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (π.δ. 30/1996, Α' 21), που βρίσκονται στην έδρα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

14. Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Π.Δ. 138/2010, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ η εποπτεία του Κράτους επί των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 214 του Ν. 3852/2010, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 108 του ν. 4555/2018, ασκείται από το Τμήμα Προσωπικού και τα Τμήματα Διοικητικού – Οικονομικού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας –Στερεάς Ελλάδος.
15. Κατόπιν όλων των ανωτέρω,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Ακυρώνουμε την αριθμ. 211/2023 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Παλαμά, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσας.

Κατά της παρούσας απόφασης μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον της επιτροπής του άρθρου 152 του Ν. 3463/2006, στην έδρα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας (Σωκράτους 111, Λάρισα) από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από την έκδοση της απόφασης ή την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής.

Κοινοποίηση:
Δήμο Παλαμά

Ο Γραμματέας
Αποκεντρωμένης Διοίκησης
Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας

Κωνσταντίνος Γ. Τζανακούλης